Vijeće
Europske unije

Bruxelles, 7. prosinca 2015.
(OR. en)

15071/15

SOC 711
EMPL 464

ISHOD POSTUPKA

Od:	Glavno tajništvo Vijeća
Datum:	7. prosinca
Za:	Delegacije
Br. preth. dok.:	13766/15 SOC 643 EMPL 423
Predmet:	Promicanje socijalnog gospodarstva kao ključnog pokretača gospodarskog i socijalnog razvoja u Europi – zaključci Vijeća (7. prosinca 2015.)

Za delegacije se u prilogu nalaze zaključci Vijeća pod naslovom „Promicanje socijalnog gospodarstva kao ključnog pokretača gospodarskog i socijalnog razvoja u Europi”, koje je Vijeće (EPSCO) usvojilo na 3434. sastanku održanom 7. prosinca 2015.

Promicanje socijalnog gospodarstva kao ključnog pokretača gospodarskog i socijalnog razvoja u Europi

Zaključci Vijeća

Vijeće Europske unije

UVIĐAJUĆI DA:

1. Socijalno gospodarstvo, koje objedinjuje iznimno raznovrsne oblike organizacija koji su nastali pod utjecajem različitih nacionalnih i socijalnih konteksta, ali koji imaju zajedničke vrijednosti, svojstva i ciljeve, kombinira održive gospodarske aktivnosti s pozitivnim socijalnim učinkom, osiguravajući pritom da roba i usluge odgovaraju potrebama. Ono ima važnu ulogu u transformaciji i razvoju suvremenih društava, sustava socijalne skrbi i gospodarstava, na taj način doprinoseći znatno gospodarskom, socijalnom i ljudskom razvoju diljem i izvan Europe te je dopuna socijalnim sustavima u mnogim državama članicama.

2. Socijalno gospodarstvo dodatno doprinosi ostvarenju nekoliko ključnih ciljeva EU-a, uključujući ostvarivanje pametnog, održivog i uključivog rasta, kvalitetno zapošljavanje, socijalnu koheziju, socijalne inovacije, lokalni i regionalni razvoj i zaštitu okoliša. Također je važan alat kojim se doprinosi osiguravanju dobrobiti ljudi. Još važnije, socijalno gospodarstvo je sektor koji je krizu prebrodio uspješnije od ostalih i koji na europskoj razini dobiva sve veće priznanje[1].

3. U posljednjih nekoliko godina socijalno gospodarstvo steklo je povećanu političku prepoznatljivost kao sektor koji predstavlja važan stup u smislu zapošljavanja i socijalne kohezije diljem Europe i koji je također ključan za postizanje ciljeva iz strategije Europa 2020.

[1] Izvješće CIRIEC-a (2012.): Socijalno gospodarstvo u Europskoj uniji

4. Već 2009. Europski parlament donio je rezoluciju kojom se socijalno gospodarstvo prepoznaje kao ključan čimbenik za ispunjavanje ciljeva iz Lisabonske strategije.[1]

5. U Komunikaciji „Prema aktu o jedinstvenom tržištu – za visoko konkurentno socijalno tržišno gospodarstvo – 50 prijedloga za unaprjeđenje našega rada, poslovanja i uzajamne razmjene"[2] Komisija je jasno navela da se u prvom desetljeću 21. stoljeća otkrio velik inovativni potencijal socijalnog gospodarstva diljem i izvan Europe i naglasio doprinos tog sektora pronalaženju inovativnih rješenja za ozbiljne socioekonomske probleme, od kojih mnogi proizlaze iz socijalne isključenosti i starenja stanovništva.

6. Rimskom strategijom iz 2014.[3] utvrdila su se područja u kojima je potrebno djelovanje prema mišljenju različitih aktera koji su radili na promicanju širenja i jačanje socijalnog gospodarstva kao ključnog pokretača gospodarskog i socijalnog razvoja u Europi.

7. Oslanjajući se na prednosti duge tradicije socijalnog gospodarstva, socijalni poduzetnici pokretači su promjena i aktivno sudjeluju u izradi i provedbi inovativnih rješenja za glavne gospodarske, socijalne i ekološke izazove s kojima se trenutačno suočava Europska unija.

8. Poduzeća socijalnog gospodarstva podrazumijevaju mnoštvo organizacija kojima je okosnica davanje prednosti ljudima nad kapitalom i koji obuhvaćaju organizacijske oblike kao što su zadruge, uzajamna društva, zaklade i udruženja kao i modernije oblike socijalnih poduzeća[4] te za koje se može smatrati da potiču socijalnu i gospodarsku koheziju širom Europe jer doprinose izgradnji pluralističkog i otpornog socijalnog tržišnog gospodarstva. Djelujući u općem interesu, poduzeća socijalnog gospodarstva stvaraju radna mjesta, nude društveno inovativne usluge i robu, pospješuju socijalnu uključenost te promiču održivije i lokalno gospodarstvo. Djeluju na temelju načela solidarnosti i osnaživanja.

---

1 Rezolucija Europskog parlamenta od 19. veljače 2009. (2008/*2250(INI))
2 COM(2010) 608 završna verzija.
3 Kako je donesena za vrijeme talijanskog predsjedništva, 18. studenoga 2014.
4 Pojam „socijalno poduzeće" treba shvatiti slično kao što je shvaćen u Uredbi o EaSI-ju (SL L 347/238, 20.12.2013.).

9. Poduzeća socijalnog gospodarstva gospodarski su subjekti čija je glavna svrha stvaranje pozitivnog socijalnog učinka. Po definiciji, poduzeća socijalnog gospodarstva većinu svoje moguće dobiti upotrebljavaju kao sredstvo za postizanje svojih primarnih socijalnih ciljeva, a ne za povećavanje dobiti svojih vlasnika i dioničara. Njihove aktivnosti u prvom se redu, ali ne isključivo, temelje na poslovnim modelima ograničene podjele dobiti, pri čemu se većina njihovih viškova ulaže u daljnji razvoj njihovih djelatnosti.

10. U Komisijinoj Inicijativi za socijalno poduzetništvo[1] izložen je sveobuhvatan akcijski plan s ciljem podupiranja socijalnih inovacija i pospješivanja stvaranja povoljnijeg okruženja za socijalna poduzeća, u bliskoj suradnji s državama članicama i raznim dionicima. U Inicijativi su utvrđena tri pravca djelovanja kojima bi se postigla stvarna razlika i poboljšala situacija na terenu za socijalna poduzeća: poboljšanje pristupa financiranju, osiguranje veće prepoznatljivosti socijalnim poduzećima i unapređenje pravnog okruženja.

11. Paketom mjera za socijalno ulaganje iz 2013.[2] državama članicama pružile su se smjernice za učinkovitije i djelotvornije socijalne politike i ponovno istaknulo da socijalno ulaganje podrazumijeva ulaganje u ljude kako bi se unaprijedile njihove vještine i sposobnosti i kako bi im se pomoglo da u potpunosti sudjeluju u zapošljavanju i društvenom životu. U vrijeme kada se Europa se suočava s golemim izazovima u pogledu nezaposlenosti i socijalne isključenosti kao i demografskih promjena, poduzeća socijalnog gospodarstva imaju važnu ulogu u jačanju sadašnjih i budućih izgleda žena i muškaraca u društvu i na tržištu rada.

12. Strasburškom deklaracijom[3] je više od 2 000 dionika, uključujući tvorce politika, socijalne poduzetnike i pobornike socijalnog poduzetništva, koji predstavljaju svu bogatu raznolikost socijalnog gospodarstva u Europi, ponovno istaknulo da socijalna poduzeća moraju igrati veću ulogu u budućnosti Europe, dok je istodobno potrebno iznaći nove ideje i utvrditi djelovanja kojima bi se oslobodio njihov potencijal za poticanje pametnog, održivog i uključivog rasta.

---

1 COM(2011) 682
2 COM(2013) 83 završna verzija.
3 „Osnaživanje socijalnih poduzetnika za inovacije, uključivi rast i stvaranje radnih mjesta”, donesena 16. i 17. siječnja 2014.

13. U Deklaraciji iz Milana Europskog gospodarskog i socijalnog odbora[1] o mjerama koje treba poduzeti na razini EU-a izneseni su niz prijedloga i opće preporuke za učinkovitu potporu socijalnim inovacijama i socijalnoj politici ulaganja. Konkretno, u Deklaraciji se navodi da je krajnja odgovornost za osiguravanje jednakog i univerzalnog pristupa građana visokom standardu socijalne skrbi na državi i općenito javnim tijelima te da je sekundarno pružanje tih usluga uobičajena dopuna, a ne zamjena, primarnom i državnom pružanju takvih usluga.

14. Rezolucijom koju je Europski parlament donio 2015. naglašava se uloga socijalnog poduzetništva i socijalnih inovacija u borbi protiv nezaposlenosti[2].

15. Plan luksemburškog predsjedništva za poticanje poduzeća socijalnog gospodarstva u Europi[3] posebno je usmjeren na razvoj poduzeća socijalnog gospodarstva, dok se njime istodobno ističe važnost sveobuhvatnog „ekosustava" za socijalno gospodarstvo u Europi. U njemu je poseban naglasak stavljen na potrebu da se razvije odgovarajući financijski ekosustav kojim će se moći pružiti učinkovita potpora socijalnim inovacijama.

16. Međunarodna rasprava o razvoju socijalnog gospodarstva i solidarnosti sve je opsežnija i mogla bi doprinijeti oblikovanju Programa održivog razvoja do 2030.

POZIVA DRŽAVE ČLANICE I KOMISIJU DA U OKVIRIMA SVOJIH POJEDINAČNIH PODRUČJA NADLEŽNOSTI I UZ UVAŽAVANJE NAČELA SUPSIDIJARNOSTI:

---

1 „Poticanje inovacija za bolji društveni ishod" (koju je donio Europski gospodarski i socijalni odbor 23. listopada 2014.).

2 Rezolucija Europskog parlamenta od 30. srpnja 2015. (2014/*2236(INI))

3 Bit će usvojen 4. prosinca 2015. uoči sastanka Vijeća EPSCO u prosincu.

17. Prema potrebi uspostavljaju, provode i dalje razvijaju europske, nacionalne, regionalne i/ili lokalne strategije i programe za poboljšanje socijalnog gospodarstva, socijalnog poduzetništva i socijalnih inovacija. Različite strategije i programi trebali bi se temeljiti na konstruktivnom dijalogu među europskim, nacionalnim, regionalnim i/ili lokalnim vlastima i svim relevantnim dionicima.

U području podizanja svijesti, priznavanja i obrazovanja:

18. Poboljšavaju prepoznatljivost socijalnog gospodarstva, prema potrebi razvojem partnerstava, kako bi se osigurala dostatna upućenost za izradu politika i veće prepoznavanje aktivnosti koje poduzimaju relevantni dionici, uključujući poduzeća socijalnog gospodarstva, i učinka koje imaju na društvo.

19. Ulažu napore kako bi detaljnije zabilježile učinkovit doprinos socijalnog gospodarstva velikim makroekonomskim agregatima. Budući da bi se sve politike trebale temeljiti na dokazima, Eurostat i nacionalni zavodi za statistiku trebali bi razmotriti izradu i primjenu satelitskih računa u svojim statistikama s ciljem utvrđivanja učinkovitog doprinosa socijalnog gospodarstva gospodarskom rastu i socijalnoj koheziji u Europskoj uniji.

20. Razmotre kako najbolje pratiti napredak u području socijalnih inovacija, koristeći se postojećim socijalnim pokazateljima utemeljenima na aktiviranju, osnaživanju i sudjelovanju zajednice, upotrebom relevantnih strateških izvješća koja se podnose Odboru za socijalnu zaštitu.

21. Prema potrebi promiču inicijative izgradnje kapaciteta s ciljem podizanja upućenosti i svijesti tvoraca politika, državnih službenika i stručnjaka u pogledu posebnih obilježja socijalnog gospodarstva i poduzeća socijalnog gospodarstva te prilika koje postoje na europskoj, nacionalnoj i lokalnoj razini, posebno u zemljama u kojima socijalno gospodarstvo nije dovoljno razvijeno. U tom kontekstu također su relevantne digitalne vještine i digitalna pismenost.

22. Nastave razvijati i podupirati širenje znanja i iskustva u vezi s poduzećima socijalnog gospodarstva, uklanjanjem mogućih umjetnih prepreka i podržavanjem ostvarivanja ekonomije razmjera, primjerice s nacionalnim i europskim mrežama. Osim toga, treba dodatno ojačati učinkovite mreže i razmjenu iskustava s razvijenim zemljama i zemljama u usponu.

23. Obrate posebnu pozornost, prema potrebi, pronalaženju i primjeni djelotvornih načina na koje se mlade može uključiti u socijalno gospodarstvo, primjerice poticanjem uključivanja tema povezanih sa socijalnim gospodarstvom u obrazovne programe i aktivnosti na svim razinama obrazovanja i osposobljavanja. Poduzeća socijalnog gospodarstva i organizacije koje rade s njima trebalo bi poticati na korištenje mogućnosti koje pružaju Erasmus + i drugi programi za pripravništva diljem Europe, čime bi se mladima omogućilo da razviju posebne vještine i sposobnosti te istodobno poboljšaju svoje razumijevanje socijalnog gospodarstva.

U području socijalnih inovacija:

24. Promiču sustavnije korištenje socijalnim inovacijama za bolje socijalne rezultate u europskim i nacionalnim planovima uspješnijim povezivanjem različitih područja politike, davanjem prednosti integriranim pristupima, i promicanjem šireg partnerstva među relevantnim dionicima. Također, takva nova politika trebala bi osnažiti i pojedinačne korisnike i lokalne zajednice te bi se pomoću nje trebalo primijeniti načelo rodne osviještenosti, kao i procjenu učinka s obzirom na rod. Komisija i države članice trebale bi nastojati ostvariti to da se važne politike i instrumente, poput programa EU-a Obzor 2020., strukturnih fondova i političkih inicijativa za bolju regulativu, učinkovito iskorištava kako bi se podržalo socijalne inovacije i poduzeća socijalnog gospodarstva.

25. Nastave razvijati odgovarajući ekosustav za poduzeća socijalnog gospodarstva na razini EU-a i država članica kako bi se oslobodio njihov puni potencijal za ubrzanje socijalnih inovacija. Obrate posebnu pozornost i na razvoj čvorišta socijalnih poduzeća, inkubatora, centara za ubrzani razvoj i ostalih mehanizama za širenje poduzeća.

26. Europska komisija i nacionalne, regionalne i lokalne vlasti trebale bi, prema potrebi, pozorno pratiti utjecaj, prenosivost i doprinose novih partnerstava za socijalne inovacije, istodobno prepoznavajući i podržavajući zasebne uloge dionika u izradi i primjeni socijalno inovativnih rješenja.

U području regulatornog okruženja:

27. Prepoznaju važnost jasnog i sveobuhvatnog pravnog okvira pri ostvarivanju potencijala poduzeća socijalnog gospodarstva i maksimalnog povećanja njihova pozitivnog socijalnog učinka na rast i zapošljavanje.

28. Prema potrebi osmisle posebne politike prilagođene nacionalnom kontekstu, posebno s ciljem potpunog iskorištavanja bogatstva i raznolikosti lokalnih poduzeća socijalnog gospodarstva. Države članice mogle bi izraditi svoje vlastite regulatorne instrumente, uzimajući u obzir posebne zahtjeve lokalnih poduzeća socijalnog gospodarstva.

29. Prema potrebi osmisle poticaje prilagođene nacionalnom kontekstu kako bi podržale razvoj poduzeća socijalnog gospodarstva u svakoj fazi njihova životnog vijeka.

30. Upoznaju se s mogućnostima koje se poduzećima socijalnog gospodarstva pružaju novim direktivama o javnoj nabavi i potaknu podizanje svijesti o tim mogućnostima među europskim, nacionalnim, regionalnim i lokalnim tijelima, kao i poduzećima socijalnog gospodarstva.

31. Podupiru poštenu i uobičajenu poslovnu suradnju između poduzeća socijalnog gospodarstva i tradicionalnijih poduzeća usmjerenih na dobit, primjerice poticanjem razvoja socijalnih novoosnovanih poduzeća unutar tradicionalnih trgovačkih društava. Uz javnu nabavu, posebnu potporu moglo bi se pružiti razvoju konstruktivnih i održivih odnosa u području privatne nabave.

U području pristupa financiranju:

32. Analiziraju koji su financijski instrumenti najprimjereniji te promiču njihovo širenje na svim razinama kako bi se uspostavio opsežan financijski ekosustav te omogućio razvoj i rast poduzeća socijalnog gospodarstva.

33. Osiguraju pristup informacijama o mogućnostima financiranja za poduzeća socijalnog gospodarstva, učine ih dostupnima i objave ih, prema potrebi razvojem partnerstava. Prema potrebi pojednostave organizacijske i administrativne zahtjeve omogućujući novoosnovanim poduzećima socijalnog gospodarstva da započnu s poslovanjem.

34. Razmotre potrebu da uspostave i razviju posebne jamstvene sustave prilagođene visokoj nesklonosti riziku ulagača, namijenjene zadovoljavanju potreba sektora za dugoročnim kapitalom te podupiranju postojećih poduzeća socijalnog gospodarstva i socijalno inovativnih novoosnovanih poduzeća. Imaju na umu da bi socijalno odgovorni ulagači mogli biti spremni prihvatiti niži povrat svojih ulaganja kada je riječ o podupiranju poduzeća socijalnog gospodarstva, s obzirom na to da im je važan socijalni učinak, a ne samo financijska dobit, pod uvjetom da su uspostavljeni pravi institucionalni mehanizmi kako bi se smanjio rizik koji oni percipiraju.

35. Aktivno se koriste instrumentima EU-a kao što su europski strukturni i investicijski fondovi, program EaSI i Obzor 2020., kako bi se izgradili investicijski kapaciteti relevantnih posrednika i ostvarila spremnost na ulaganje poduzeća socijalnog gospodarstva.

36. Potiču korištenje privatnim resursima u obliku vlasničkog ili kvazivlasničkog kapitala kao sredstvo poticanja rasta poduzeća socijalnog gospodarstva.

37. Prema potrebi podupiru inovativno i ispravno pokretanje poduzeća također i u obliku projekata koje radnici otkupljuju.

POZIVA KOMISIJU DA:

38. U okviru preispitivanja strategije Europa 2020. uzme u obzir socijalno gospodarstvo, socijalne inovacije i politike socijalnih ulaganja.

39. Podupire rast socijalnog gospodarstva u Europi širenjem dobrih praksi i promicanjem izgradnje kapaciteta kroz razmjenu praktičnih iskustava.

40. Promiče i podupire socijalno gospodarstvo pri državnim i lokalnim vlastima u zemljama u kojima je stopa nezaposlenosti, osobito mladih, žena i ugroženih skupina, visoka.

41. Podupire konkretne prijedloge za uspostavu stručne revizije politika i mjera u području socijalnog gospodarstva i socijalnog poduzetništva. Stručnim revizijama moglo bi se pospješiti razmjenu iskustava i potaknuti najbolje prakse među državama članicama, među ostalim, prema potrebi, u pogledu nacionalnih akcijskih planova za potporu socijalnom gospodarstvu, uvijek uzimajući u obzir nacionalne posebnosti.

POTIČE PODUZEĆA SOCIJALNOG GOSPODARSTVA I SOCIJALNE PODUZETNIKE DA:

42. Aktivno se uključe u izradu europskih politika i strategija kojima se promiče njihov sektor djelovanja. Poduzeća socijalnog gospodarstva i socijalni poduzetnici trebali bi sami poduzeti daljnje inicijative za podizanje svijesti i prepoznatljivosti njihovog sektora i njegova utjecaja, kao i za uspostavljanje izravne suradnje jednih s drugima, s tijelima javne vlasti i s drugim dionicima.

43. Usredotoče se na socijalne ciljeve preuzimanjem odgovarajuće kulture poduzetništva i metoda, daljnjim poboljšavanjem zastupljenosti žena i mladih u upravljanju, davanjem prednosti procesu inovacija i eksperimentiranja i poticanjem kulture evaluacije.